

ZORGONDERZOEK & CONSULTANCY

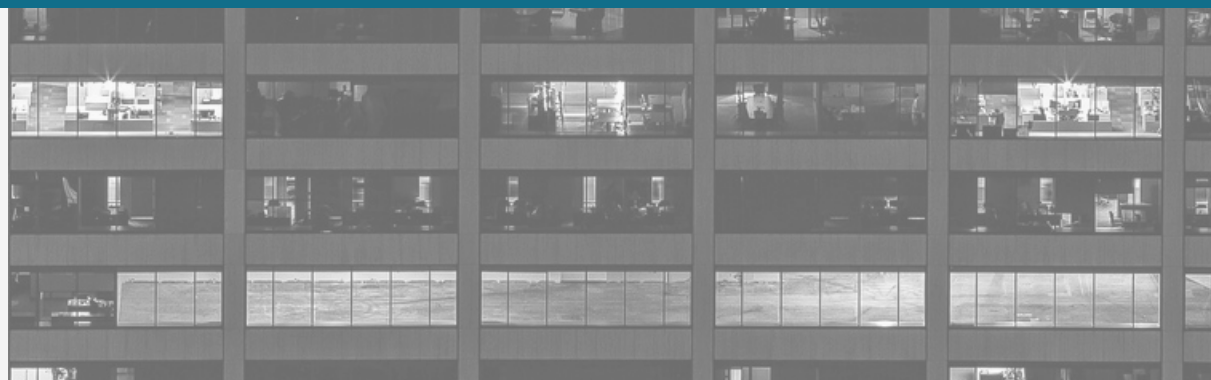
Telling dak- en thuisloosheid

Gent

MAART 2024

ONDERZOEKERS

Nana Mertens
Evelien Demaerschalk
prof. dr. Koen Hermans

Gent

20/10/23

47 meetellende organisaties

- Tweede telling voor stad Gent
- Grote betrokkenheid van diverse diensten
- Hoog aantal acuut dakloze personen
- Gezinnen met direct betrokken kinderen in beeld

getelde personen **2.490**1.857
volwassenen633
kinderen

man

70,3%

vrouw

29,2%

X/?

0,4%

47 organisaties vulden in totaal 2.413 vragenlijsten in. De onderzoekers verwijderden 543 dubbeltellingen en onvolledige vragenlijsten. 1.690 vragenlijsten zijn ingevuld door de hulpverlener/medewerker, 133 vragenlijsten zijn samen met de dak- of thuisloze persoon ingevuld. Voor 34 vragenlijsten is deze informatie onbekend.

In het rapport geeft elke titel weer voor hoeveel personen de vraag werd ingevuld. Percentages zijn berekend op basis van het aantal ingevulde antwoorden, dus exclusief de missende waarden. De cijfers voor de groep Oekraïense vluchtelingen maken geen deel uit van de resultaten. Deze cijfers vermelden we apart op p. 16.

Het aantal direct betrokken kinderen is in het rapport steeds weergegeven als #4.

Ingevulde vragenlijsten (# 2.413)

Aantal dak- en thuisloze personen

ETHOS Light categorie	Volwassenen # 1.857	%	Waarvan mannen %	Waarvan vrouwen %	Kinderen # 633	%
1- in openbare ruimte	146	7,9	83,6	15,1	0	0,0
2- in noodopvang	98	5,3	78,6	20,4	10	1,6
3- in opvang en tijdelijk verblijf	265	14,3	58,9	41,1	186	29,4
4- in instelling	203	10,9	73,4	25,6	2	0,3
5- in niet-conventionele ruimte (garage, tent,...)	327	17,6	71,3	28,7	136	21,5
6- bij familie of vrienden	655	35,3	71,6	27,9	187	29,5
7- in woning met dreigende uithuiszetting	128	6,9	57,8	42,2	112	17,7
situatie 20/10 onbekend, dak- of thuisloosheid bevestigd	35	1,9	74,3	22,9	0	0,0

450 ACUUT DAKLOOS

24,2% van de getelde personen is acueel dakloos. Zij verblijven op straat, in de nachtopvang, in een auto of vrachtwagen, in een kraakpand, in een garage of in een tent.

De meerderheid van deze groep is man (74,9%). Ook 113 direct betrokken kinderen zijn acueel dakloos.

324 HOUSING FIRST

17,4% van de getelde personen is langer dan 2 jaar dak- of thuisloos en kampt met een (vermoedelijke) verslavings- en/of een (vermoedelijke) mentale problematiek.

Zij verblijven voornamelijk bij familie of vrienden (24,7%), in een niet-conventionele ruimte (20,4%) en in een instelling (18,5%). De personen die tot deze doelgroep Housing First behoren zijn voornamelijk mannen (77,8%).

322 JONGVOLWASSENEN

17,3% van de getelde personen is 16-25 jaar.

Zij verblijven voornamelijk bij familie of vrienden (41,6%) en in opvang en tijdelijk verblijf (17,1%). Ongeveer een derde van de jongvolwassenen is vrouw (35,7%).

338 MET DIRECT BETROKKEN KINDEREN

Bij 338 getelde personen (18,2%) zijn in totaal 633 minderjarige kinderen direct betrokken. Zij delen dezelfde verblijfplaats als hun ouder(s). Bij 115 personen gaat het om 3 of meer kinderen.

Bij 308 getelde personen zijn in totaal 573 kinderen indirect betrokken. Zij delen de verblijfplaats van hun dak- of thuisloze ouder(s) niet.

In opvang en tijdelijk verblijf (ETHOS Light 3, # 265)

De grootste groep personen verblijft in een residentieel opvangcentrum. Ongeveer de helft van de direct betrokken kinderen verblijft in een residentieel opvangcentrum.

4 personen verblijven in 'andere' opvang, zoals opvang via een geloofsgemeenschap, een zorghostel of Missionaries of Charity.

Opvang en tijdelijk verblijf	Volwassenen # 265	%	Kinderen # 186	%
Crisisopvang (De Schelp CAW)	7	2,6	9	4,8
Residentieel opvangcentrum (CAW, O&O, Leeuwenhof, O&O precair verblijf, Project Leegstand, Gezinsopvang, Instapwonen, Herstelopvang)	162	61,1	92	49,5
Begeleid wonen (zonder huurcontract)	7	2,6	0	0,0
Vluchthuis (Beveiligde opvang CAW)	8	3,0	13	7,0
Woonst korte duur lokaal bestuur (transitwoningen, O&O jongeren)	51	19,2	56	30,1
Woonst korte duur niet lokaal bestuur (Leegstand Middenveld, ...)	7	2,6	11	5,9
Hotel, jeugdherberg	9	3,4	1	0,5
Opvangcentrum buiten stad Gent	10	3,8	4	2,2
Ander	4	1,5	0	0,0

In noodopvang Nieuwland en Huize Triest zijn er in totaal 65 plaatsen. Volgens de cijfers verbleven 98 personen in noodopvang.

"Enkele personen die zich registreren voor de nachtopvang komen niet opdagen. We zien ook dat steeds meer bedden worden verdeeld om 22u15."

"Al enkele jaren stijgt het aantal vrouwen in de nachtopvang. Tien jaar geleden was 2-3% vrouw, nu is dat eerder 20-30% en soms zelfs meer."

"Er gaat nog te weinig aandacht naar gezinnen die iemand opvangen. De druk op die gezinnen is enorm. Mensen worden geconfronteerd met extra kosten. We maken ons daar zorgen over."

In instelling (ETHOS Light 4, # 203)

In de categorie 'algemeen ziekenhuis' gaat het om 6 personen die in de psychiatrische afdeling van een algemeen ziekenhuis (PAAZ) verblijven. 3 personen verblijven in een 'andere' instelling zoals een revalidatiecentrum, een VAPH-voorziening en een forensisch psychiatrisch centrum.

126 personen (67,0%) verblijven langer in de instelling wegens gebrek aan een woonoplossing, waarvan 77 personen in een psychiatrisch ziekenhuis/centrum, 28 personen in een gevangenis, 13 personen in beschut wonen, 3 personen in jeugdhulp, 3 personen in een algemeen ziekenhuis en 2 personen in een andere instelling. 45 personen (23,9%) verlaten de instelling binnen de maand zonder woonoplossing, waarvan 23 personen een psychiatrisch ziekenhuis/centrum, 14 personen een gevangenis, 6 personen een algemeen ziekenhuis, 1 persoon de jeugdhulp en 1 persoon de residentiële drughulp. Voor 17 personen (9,0%) is deze informatie onbekend.

67,0% verblijft langer wegens gebrek aan woonoplossing

23,9% verlaat binnen de maand instelling zonder woonoplossing

55
gevangenis
27,1%

11
algemeen
ziekenhuis
5,5%

114
psychiatrisch
ziekenhuis
56,2%

#1

4
jeugdhulp
2,0%

#1

15
beschut wonen
7,4%

0
stedelijk
opvanginitiatief

0
opvangcentrum
Fedasil

1
residentiële
drughulp
0,5%

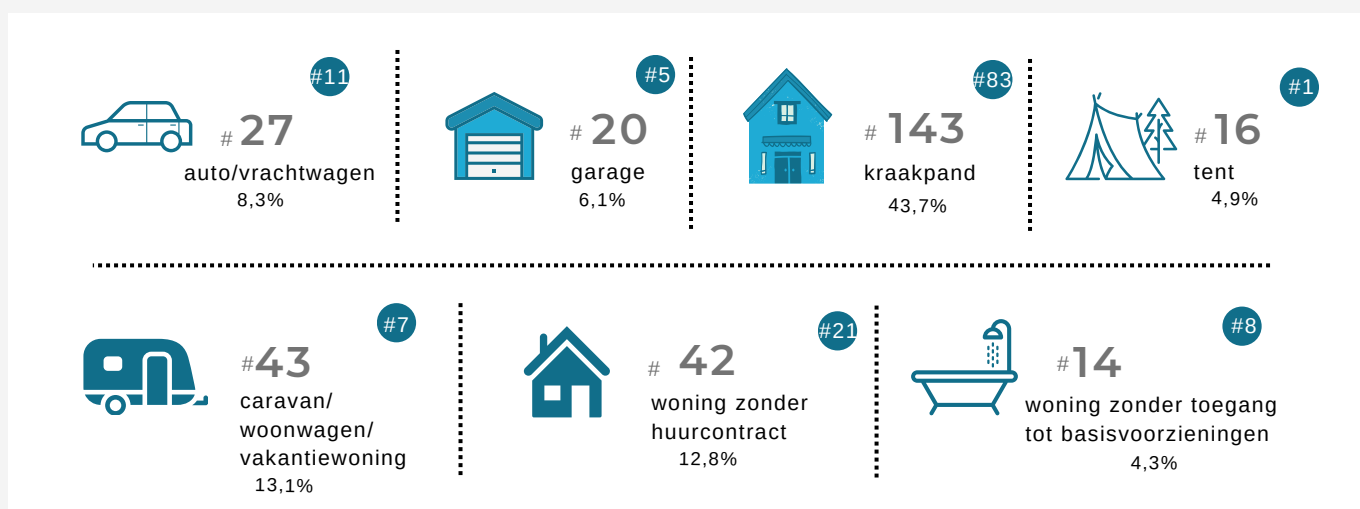

"We hebben een extra inspanning gedaan om de personen mee te tellen die in de gevangenis verblijven. Het was moeilijker om jeugdhulp- en VAPH-diensten te betrekken."

In niet-conventionele ruimte (ETHOS Light 5, # 327)

De meerderheid van de volwassenen en van de direct betrokken kinderen verblijven in een kraakpand. 22 personen verblijven in een 'andere' niet-conventionele ruimte, zoals een boot en een container.

"Het aantal volwassenen en kinderen die in een niet-conventionele ruimte verblijven, is hoog maar herkenbaar."

In woning met dreigende uithuiszetting (# 125)

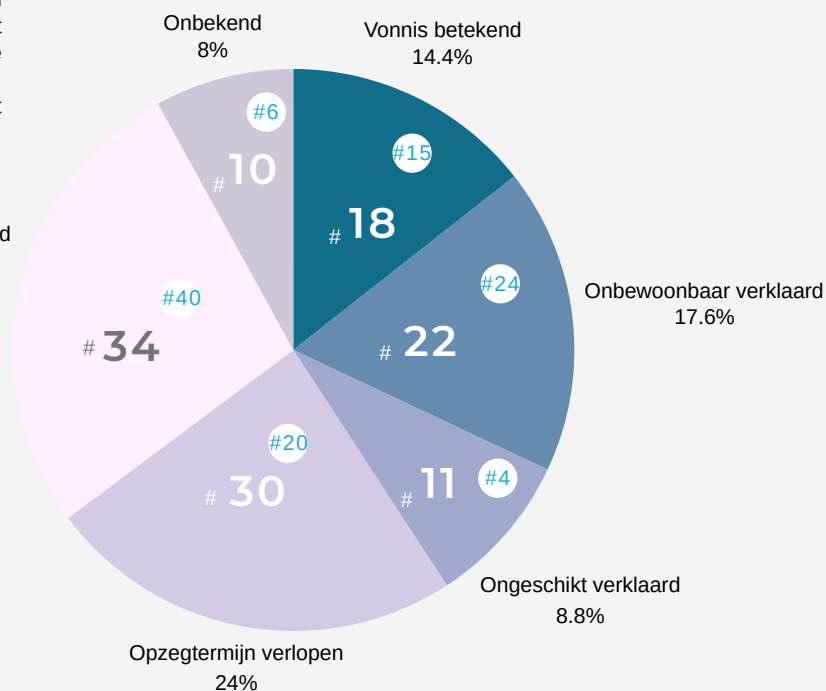
Voor ongeveer de helft van de personen die in een woning verblijven met dreigende uithuiszetting, gaat het om een verlopen opzegtermijn of een opzegtermijn die binnen 1 maand verloopt.

Voor 3 personen en 3 direct betrokken kinderen ontbreekt de reden voor de dreigende uithuiszetting.

Opzegtermijn verloopt binnen 1 maand
27.2%

"We missen de cijfers van de huisvestingsmaatschappijen."

"Mensen zijn dakloos, dan vinden ze een woning. Maar daarna worden ze opnieuw dakloos en komen ze terug naar onze opvang."

Verblijfplaats twee weken voor teldag

Naast de verblijfplaats van 19 op 20 oktober 2023 wordt ook de verblijfplaats twee weken voor de teldag in kaart gebracht. Er wordt aangegeven waar de persoon verbleef in de periode 6-19 oktober 2023. Aangezien de verblijfplaats in deze periode kan variëren, kunnen er per persoon meerdere verblijfplaatsen aangeduid worden. Onderstaande cijfers geven de verandering in verblijfplaats weer.

Verblijfplaats 2 weken voor teldag

		in openbare ruimte	in noodopvang	in opvang en tijdelijk verblijf	in instelling	in niet-conventionele ruimte	bij familie of vrienden	in woning met dreigende uithuiszetting
Verblijfplaats teldag	1 in openbare ruimte	132	19	3	2	17	26	1
	2 in noodopvang	27	87	10	3	8	13	0
	3 in opvang en tijdelijk verblijf	4	9	247	7	5	15	3
	4 in instelling	5	3	4	193	3	13	1
	5 in niet-conventionele ruimte	23	9	3	3	300	33	9
	6 bij familie of vrienden	34	28	9	7	33	625	4
	7 in woning met dreigende uithuiszetting	0	0	0	1	0	2	124
	onbekend	14	8	2	3	13	17	0
TOTAAL	239	163	278	219	379	744	142	

In de twee weken voor de teldag brachten 239 personen minstens 1 nacht door in de openbare ruimte.

Verblijfplaats per gemeente

Leeswijzer

Deze tabel geeft een indicatie van het aantal dak- en thuisloze personen die op de teldag verbleven in de gemeente. De accuraatheid van deze cijfers hangt samen met:

- Aanbod voor dak- en thuisloze personen
- Aanwezigheid instellingen
- Participatie van de lokale diensten aan de telling

Per 1.000 inwoners

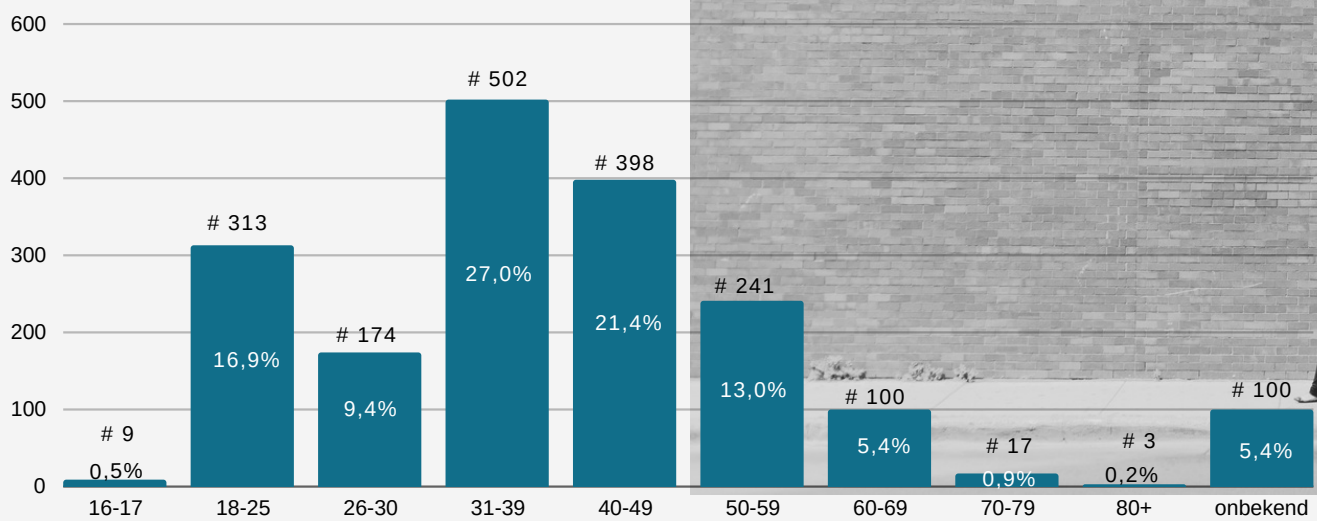

	in openbare ruimte	in noodopvang	in opvang en tijdelijk verblijf	in instelling	in niet-conventionele ruimte	bij familie of vrienden	in woning met dreigende uithuiszetting	onbekend	TOTAAL	per 1.000 inwoners
Stad Gent	144	98	255	166	321	603	125	29	1.741	6,47
ander	0	0	10	37	6	44	3	2	102	
onbekend	2	0	0	0	0	8	0	4	14	

o.a. Sleidinge, Eeklo, Brussel, Melle, Wachtebeke, ...

Profielkenmerken

Leeftijd (# 1.857)

Nationaliteit (# 1.843)

48,9%

Belgische nationaliteit
901

Geboorteland (# 1.822)

42,5%

geboren in België
775

Bij niet-Belgen (# 934)

40,6% EU-burger
379

55,6% niet-EU-burger
519

Verblijfstatuut (# 934)

19,3%
permanent
verblijf
180

31,4%
tijdelijk
verblijf
293

35,9%
onwettig
verblijf
335

5,2%
in
procedure
49

"Voor personen zonder wettig verblijf gaat het om een erg precare situatie. Naarmate we hen opvolgen, zien we ook de stress toenemen. Het gaat soms over erg uitzichtloze situaties, zowel over hun woonsituatie als hun verblijf in België."

"We zien ook veel kinderen bij ouders die een andere nationaliteit hebben dan de Belgische."

Top 5 andere geboortelanden (# 1.032)

Bulgarije

120

Roemenië

101

Slowakije

96

Afghanistan

92

Ghana

63

Verblijfstitel (# 894)

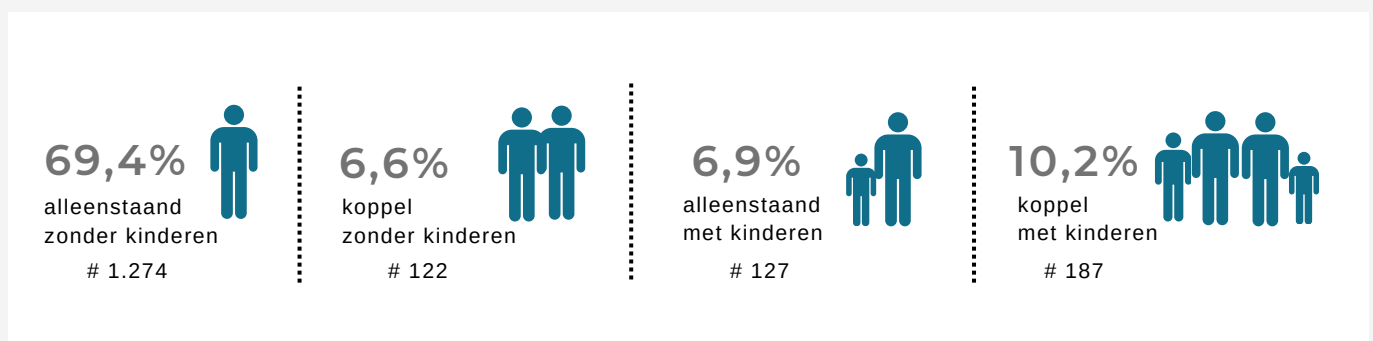
	#	%
A- Bewijs inschrijving vreemdelingenregister- beperkte duur	87	9,7
B- Bewijs inschrijving vreemdelingenregister- onbeperkte duur	55	6,2
C of K- Verblijfskaart gevestigde vreemdeling	22	2,5
D of L- Verblijfsvergunning langdurig ingezetene	2	0,2
E of EU- Inschrijving Unieburger met verblijf >3m	143	16,0
E+ of EU+- Verblijfskaart Unieburger duurzaam verblijf	62	6,9
F- Verblijfskaart derdelands familielid Unieburger- proc gezinshereniging	27	3,0
F+ Duurzame verblijfskaart derdelands familielid Unieburger/Belg	12	1,3
H- Europese blauwe kaart hoogopgeleide werknemer	0	0,0
Attest immatriculatie- oranje kaart	20	2,2
Bijlage 3- Aankomstverklaring derdelander kort verblijf	4	0,4
Bijlage 13- Bevel verlaten grondgebied	16	1,8
Bijlage 15- Attest dat voorlopig het verblijf dekt	16	1,8
Bijlage 26- Registratie asielaanvraag	13	1,5
Bijlage 26 quater- Bevel verlaten grondgebied	11	1,2
Bewijs van aanmelding-Verzoek int bescherming	3	0,3
Ontvangsbewijs art 9bis- Humanitaire regularisatie	1	0,1
Onverwijderbaar	6	0,7
ander	205	22,9
onbekend	189	21,1

Voor 205 personen gaat het om een andere verblijfstitel, o.a. bijlage 19, bijlage 20, bijlage 35 of een M-kaart, of gaat het om personen van wie de procedure nog loopt of om personen die geen wettige verblijfsdocumenten hebben. De informatie over de verblijfskaarten werd voornamelijk door de OCMW-diensten ingevuld.

Huishouden (# 1.836)

Het huishouden bestaat uit de personen met wie de dak- of thuisloze persoon een verblijfplaats deelt. Het gaat om de personen met wie de persoon samenleeft en om private huishoudens (bv. geen studentenhuizen).

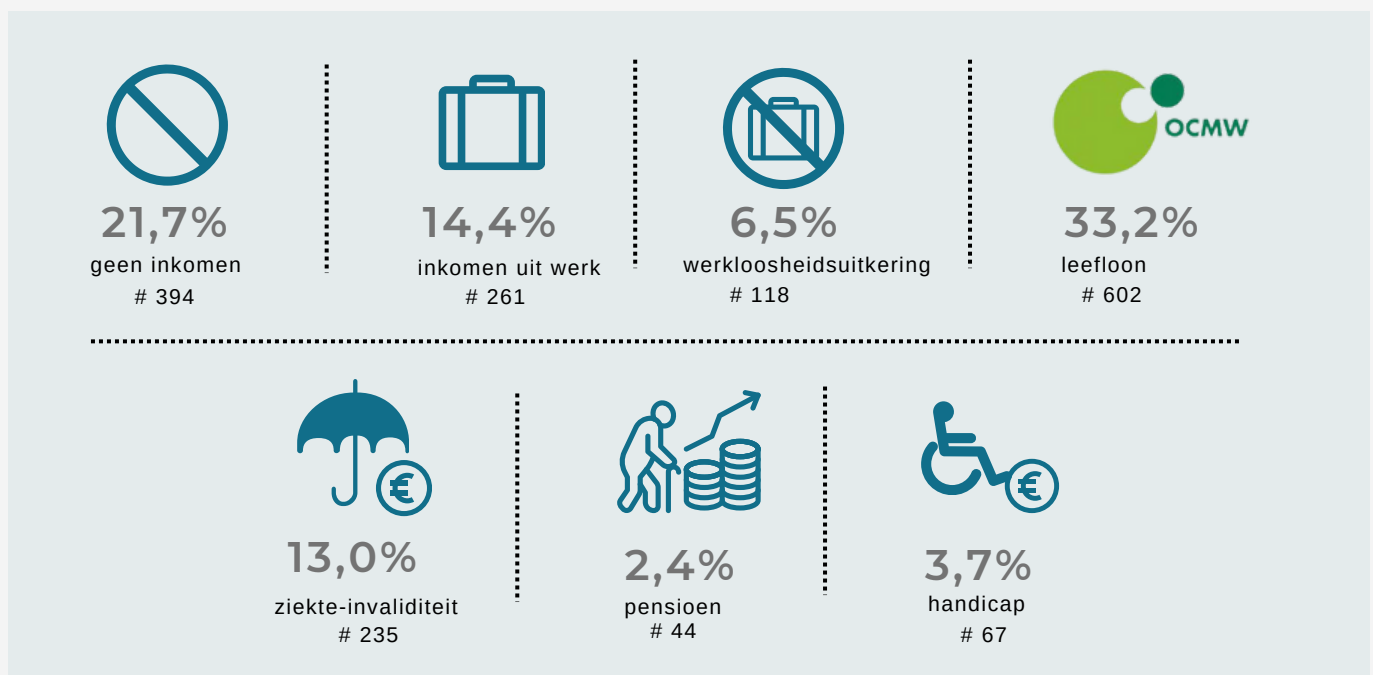
41 personen (2,3%) vormen een huishouden samen met hun ouder(s), voor 37 personen (2,1%) gaat het om een ander familieverband. Voor 48 personen is deze informatie onbekend.

Inkomen (# 1.813)

Per persoon zijn er meerdere inkomensbronnen mogelijk.

90 personen hebben een ander inkomen (bv. groepspakket, leefvergoeding elektronisch toezicht, IGO). Voor 113 personen is het inkomen onbekend.

Gezondheid (vermoeden van) (# 1.795)**28,9%**geen
gezondheidsproblemen

519

29,5%

verslaving

529

17,3%chronische
gezondheidsproblemen

310

35,4%mentale
gezondheidsproblemen

635

3,8%fysieke
beperking

68

9,4%verstandelijke
beperking

169

Per persoon zijn er meerdere (vermoedelijke) gezondheidsproblemen mogelijk.

Voor 195 personen is deze informatie onbekend. 26 personen hebben andere gezondheidsproblemen zoals stress, tandproblemen en tijdelijke gezondheidsproblemen.

319 personen (17,8%) kampen met (vermoedelijke) verslavings- en (vermoedelijke) mentale gezondheidsproblemen.

105 personen (5,9%) hebben een (vermoedelijke) verstandelijke beperking en (vermoedelijke) mentale gezondheidsproblemen.

"We zien personen met zowel fysieke als mentale gezondheidsklachten, soms gepaard met een verslavingsproblematiek."

Verleden in een instelling**25,3%**verleden in
psychiatrische
voorziening

457

9,2%verleden in
jeugdhulp

166

18,5%verleden in
gevangenis

331

624 personen (34,8%) verbleven nooit in één van bovenstaande instellingen.

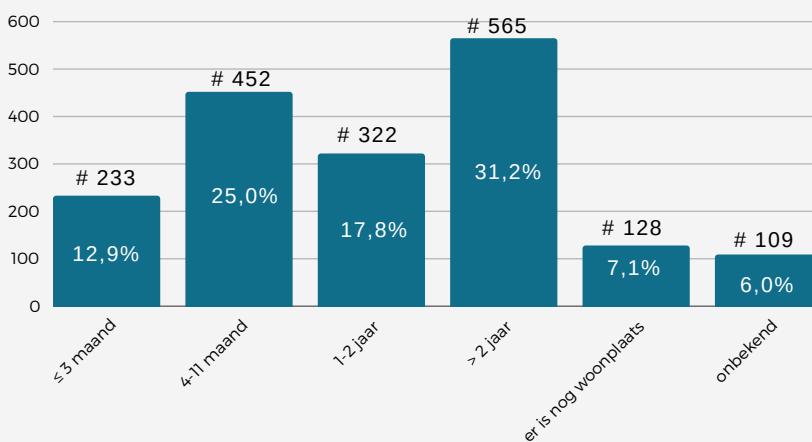
Voor 465 personen is een verleden verblijf in een psychiatrische voorziening onbekend, voor 52 persoon ontbreekt deze informatie.

Voor 544 personen is een verleden verblijf in de jeugdhulp onbekend, voor 62 personen ontbreekt deze informatie.

Voor 470 personen is een verleden verblijf in de gevangenis onbekend, voor 63 personen ontbreekt deze informatie.

Kenmerken dak- en thuisloosheid

Duur dak- en thuisloosheid (# 1.809)

1 op 3 getelde personen heeft al langer dan 2 jaar geen stabiele woonplaats meer.

De personen voor wie er nog een woonplaats is, zijn de personen die binnen de maand hun woning dreigen te verliezen.

Aanleiding (# 1.811)

21,6%

actie huisbaas
(uithuiszetting)

391

20,8%

immigratie

376

16,2%

psychische
problemen

293

14,5%

relatieproblemen

263

14,1%

financiële
problemen

255

Verslaving (13,4%), conflict met familie (12,1%), ongeschikte/onbewoonbare woning (9,1%), ontslag uit een instelling (8,9%), einde huurovereenkomst (7,7%), actie huisbaas (renovatie/verkoop) (6,0%), werkloosheid (5,2%), conflict met vrienden (4,3%), (intrafamiliaal) geweld (3,6%), overmacht (0,9%), overlijden (0,7%), ander (7,7%), onbekend (5,7%).

Per persoon zijn er meerdere aanleidingen mogelijk.

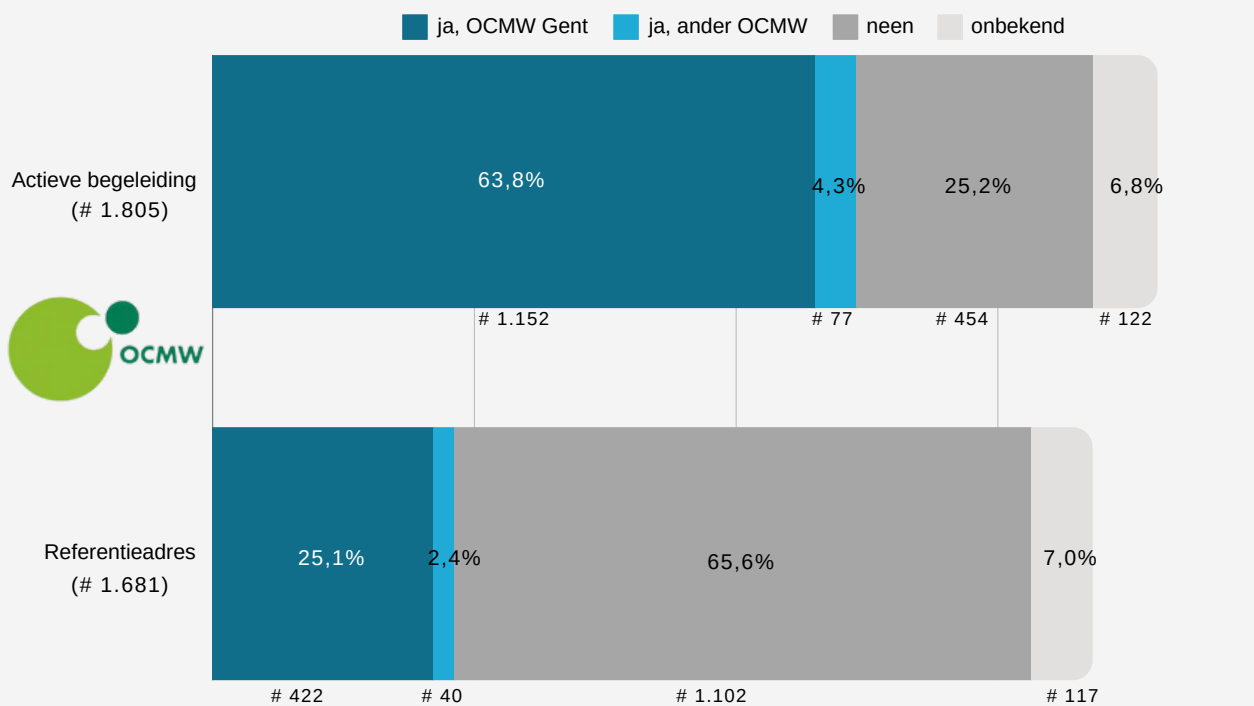

Hulp

1.229 personen (68,1%) krijgen een actieve begeleiding van een OCMW, waarvan 1.152 personen van OCMW Gent en 77 personen van een ander OCMW.

462 personen (27,5%) hebben een referentieadres bij een OCMW, waarvan 422 personen bij OCMW Gent en 40 personen bij een ander OCMW. Personen in een woning met dreigende uithuiszetting maken geen deel uit van deze cijfers.

"Het OCMW begeleidt ook mensen zonder leefloon. Bijvoorbeeld mensen die medische hulp vragen."

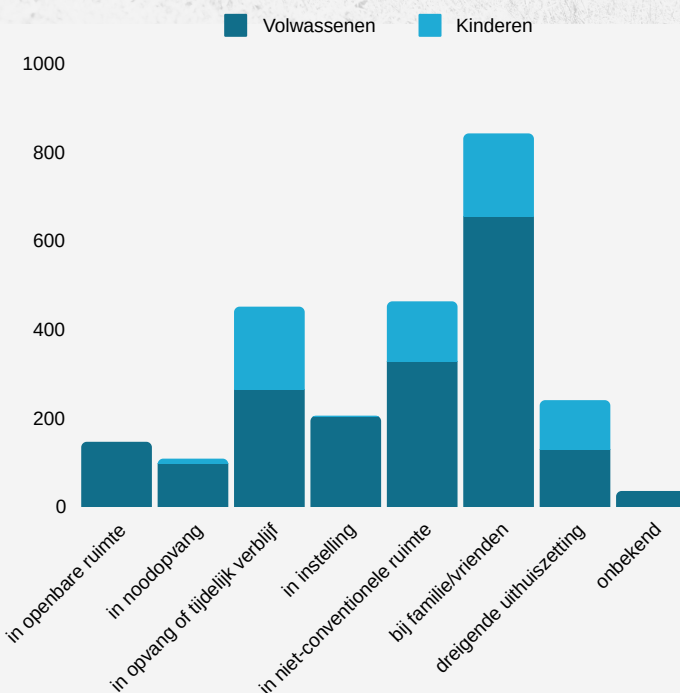
bij **338** volwassenen zijn in totaal
633 minderjarige kinderen direct betrokken

25,4%

van de getelde
personen in deze regio
zijn kinderen

Verblijfplaats

Kinderen per gezin

34,0%
115

14,2%
48

32,0%
108

+ 19,8%
67

KINDEREN IN OPVANG

De grootste groepen kinderen verblijven samen met hun ouder(s) bij familie of vrienden (# 187) of in opvang en tijdelijk verblijf (# 186).

MAAR 136 kinderen verblijven samen met hun ouder(s) in een niet-conventionele ruimte. 112 kinderen dreigen samen met hun ouder(s) binnen de maand hun woonst te verliezen.

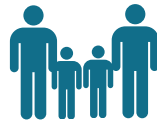
De tekst hieronder beschrijft de situatie van dak- of thuisloze personen die 1 of meerdere direct betrokken kinderen hebben (338 personen).

Huishouden (# 338)

37,6%
alleenstaande
ouder

55,3%
koppel
met kinderen

Nationaliteit (# 338)

21,3%
Belgische nationaliteit
72

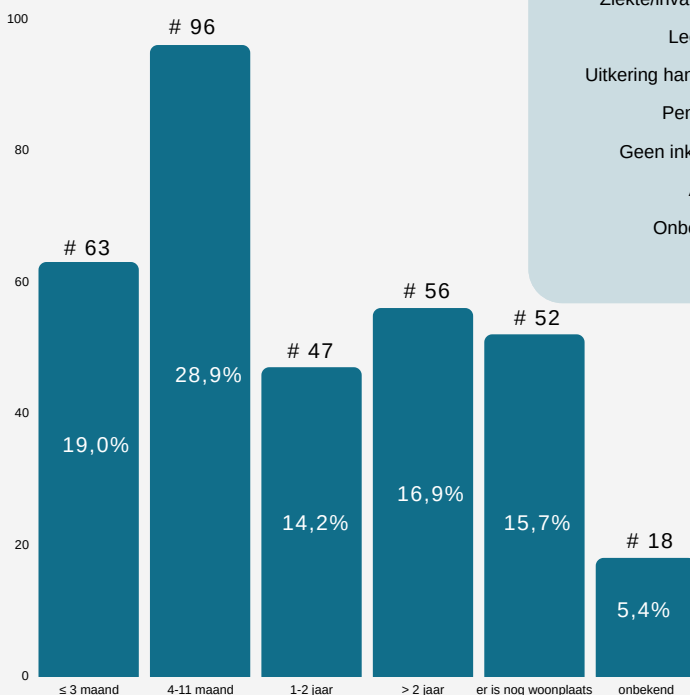
bij niet-Belgen (# 265)

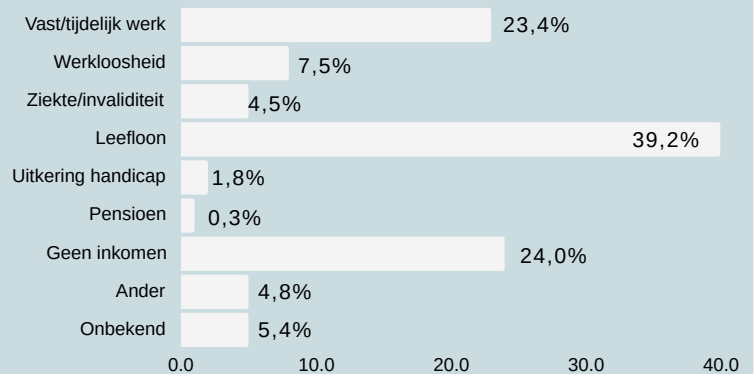
54,7% EU-burger
145

41,1% niet EU-burger
109

Duur (# 332)

Inkomen (# 334)

GEZONDHEID OUDERS (# 328)

52,7% van de personen met direct betrokken kinderen heeft geen gezondheidsproblemen. 8,5% heeft (vermoedelijke) mentale gezondheidsproblemen.

OUDERS IN BEGELEIDING

73,1% heeft een actieve begeleiding bij OCMW. 12,4% heeft een referentieadres bij OCMW.

Oekraïense vluchtelingen

- Cijfers geven aantal Oekraïense vluchtelingen weer die dak- of thuisloos zijn volgens ETHOS Light
- Het gaat voornamelijk om personen die in opvang verblijven die niet door stad Gent georganiseerd wordt (i.e. plekvrij, collectieve opvang of nooddorp).
- 48 personen met een equivalent leefloon
- 6 personen met een inkomen uit vast of tijdelijk werk
- 38 personen met direct betrokken minderjarige kinderen

getelde personen **74**

56
volwassenen

18
kinderen

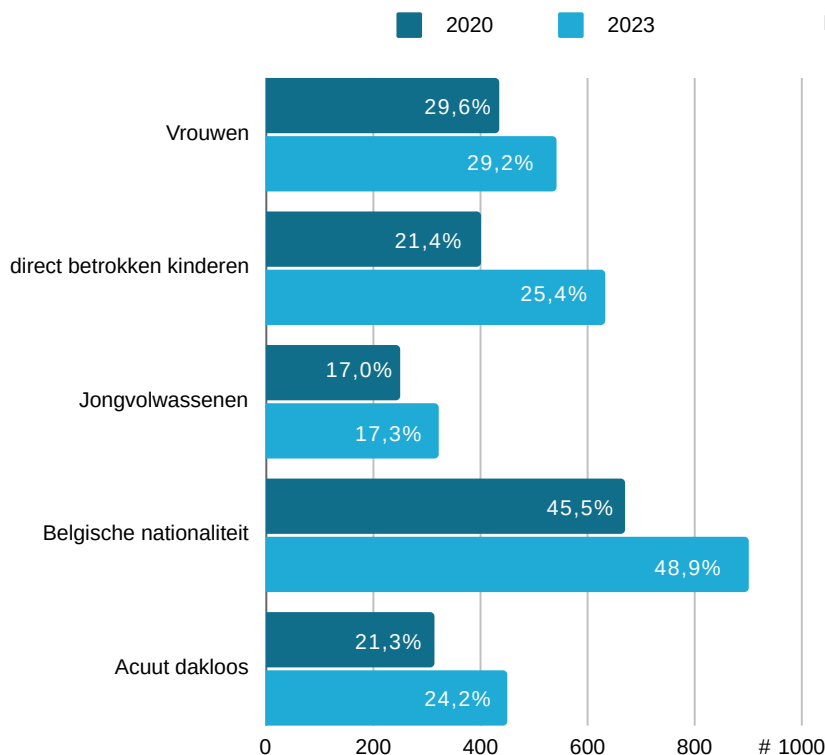
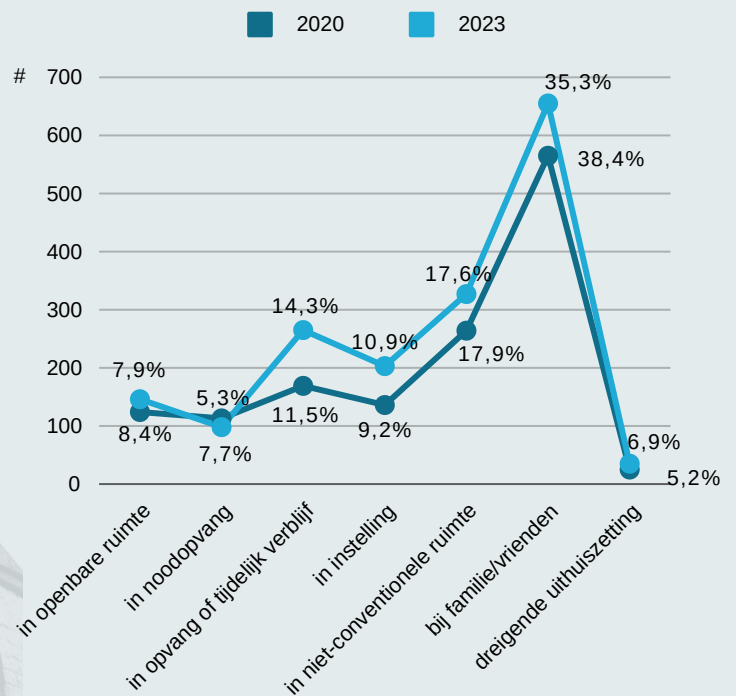
 28,6%
man

 71,4%
vrouw

X/? 0,0%

ETHOS Light categorie	Volwassenen # 56	%	Waarvan mannen %	Waarvan vrouwen %	Kinderen # 18	%
1- in openbare ruimte	1	1,8	100,0	0,0	0	0,0
2- in noodopvang	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
3- in opvang en tijdelijk verblijf	4	7,1	25,0	75,0	2	11,1
4- in instelling	4	7,1	25,0	75,0	1	5,6
5- in niet-conventionele ruimte (garage, tent,...)	1	1,8	0,0	10,0	0	0,0
6- bij familie of vrienden	42	75,0	28,6	71,4	15	83,3
7- in woning met dreigende uithuiszetting	4	7,1	25,0	75,0	0	0,0
situatie 20/10 onbekend, dak- of thuisloosheid bevestigd	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0

Stad Gent 2020-2023

Leeswijzer

1. Een point-in-time telling brengt de situatie op één specifiek moment in kaart. Dak- en thuisloosheid is een dynamisch fenomeen, achter dergelijke momentopnames gaan processen van in- en uitstroom schuil. Er is dan ook niet louter één verklaring voor een toename. Bovendien is een stijging geen uniek Gents of Belgisch fenomeen.
2. Bij een herhaling van de telling zijn organisaties reeds vertrouwd met de telmethode waardoor ze mogelijks meer personen tellen. In 2023 namen meer organisaties deel aan de telling o.a. psychiatrische ziekenhuizen, scholen en wijkgezondheidscentra.
3. De telling 2020 gebeurde tijdens de COVID-19-pandemie. Dit zorgde ervoor dat sommige diensten niet of beperkter konden deelnemen.

Reflecties tellende organisaties

01 HOOG AANTAL GETELDE PERSONEN IN NIET-CONVENTIONELE RUIMTE

327 volwassenen en 136 direct betrokken kinderen verblijven in een niet-conventionele ruimte. Bij de getelde volwassenen vormen zij de tweede grootste groep van alle getelde personen in stad Gent. Bijgevolg is het aantal acut dakloze personen en kinderen ook hoog: 450 getelde volwassenen en 113 kinderen zijn acut dakloos, waarvan 1 op 5 van de volwassenen in nachtopvang werd geteld. Anderen verblijven op straat, in een kraakpand, een auto, een garage of tent. Betrokken organisaties zien in recente jaren een toename van het aantal vrouwen in de nachtopvang.

02 GROTE BETROKKENHEID VAN DIENSTEN

De betrokkenheid van verschillende diensten was groot. In 2020 namen reeds 37 organisaties deel aan de telling, in 2023 gaat het om 47 verschillende organisaties. In vergelijking met de eerste telling zijn er meer psychiatrische ziekenhuizen en gevangenisdiensten betrokken. Ook in enkele scholen werd meegeteld. Enkele organisaties konden niet of slechts beperkt deelnemen aan de telling, zoals de huisvestingsmaatschappijen, enkele jeugdhulp- en VAPH-organisaties.

03 GROTE GEZINNEN MET KINDEREN

Bij 338 dak- en thuisloze personen (18%) zijn in totaal 633 minderjarige kinderen direct betrokken. Binnen deze groep gaat het voor bijna 20% om gezinnen met meer dan drie kinderen. Een derde van de ouders is alleenstaande. Ook de betrokken diensten beschrijven dat het vaak om grote gezinnen gaat. Betrokken organisaties geven daarnaast aan dat ook de druk op opvangende gezinnen groot is. Het opvangen van dak- en thuisloze personen en gezinnen brengt heel wat stress en extra kosten mee.

04 TWEDE DAK- EN THUISLOZENTELLING IN STAD GENT

Stad Gent bracht voor een tweede keer het aantal dak- en thuisloze personen in kaart. We brachten voor de eerste keer ook de dak- en thuisloze vluchtelingen door de oorlog in Oekraïne in beeld. Deze cijfers werden afzonderlijk gerapporteerd.

Naar aanleiding van de resultaten van de eerste telling, werden reeds heel wat initiatieven ondernomen door de stad en door andere organisaties. Ondanks die beleidsinspanningen omschrijven betrokken organisaties dat ze het aantal dak- en thuisloze personen zien toenemen.